

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/218/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114215539
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4114215539.6

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej v právnej veci žalobcu: G. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. I. XX, t. č. B. F., zast. JUDr. Kristínou Panusiakovou, advokátkou, so sídlom Damborského 3, Nitra, IČO: 42 332 711, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava, o zaplatenie odškodného za nezákonnosť väzby, o späťvzatí žaloby, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 24. mája 2019 č. k. 15C/100/2014-247 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania m e n í tak, že žalovanému sa náhrada trov konania nepriznáva.

Žalobcovi sa priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie zastavil a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok náhradu trov konania v rozsahu 100% trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 144, § 145 ods. 1, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP a uviedol, že žalobca sa domáhal zaplatenia odškodného za nezákonnosť väzby, v ktorej sa domáhal zaplatenia sumy 500.000 eur od Okresného súdu Nitra a sumy 500.000 eur od Krajského súdu v Nitre. Podaním doručeným súdu 24. 05. 2019 žalobca vzal žalobu späť v celom rozsahu. Pretože žalobca späťvzatím žaloby využil svoje dispozičné oprávnenie v konaní, súd akceptoval návrh žalobcu a konanie vedené pod sp. zn. 15C/100/2014 zastavil. O náhrade trov konania rozhodol súd v zmysle § 256 ods. 1 CSP. Z dôvodu, že žalobca v dôsledku späťvzatia bez vecného odôvodnenia procesne zavinil zastavenie konania, vznikol žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v časti týkajúcej sa trov konania odvolanie žalobca, odôvodniac ho tým, že má za to, že na jeho strane existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré mal súd o trovách konania rozhodnúť tým spôsobom, že napriek jeho postupu spočívajúcemu v procesnom zavinení zastavenia konania, nemal byť nárok na náhradu trov konania priznaný žiadnej zo strán sporu. Za dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nemal byť podľa názoru žalobcu žalovanému priznaný nárok na náhradu trov konania, považuje žalobca svoju nepriaznivú majetkovú a sociálnu situáciu, v dôsledku ktorej nie je v jeho možnostiach znášať akékoľvek finančné záväzky. Tieto tvrdenia dosvedčuje fakt, že ako osobe v hmotnej núdzi bol žalobcovi vo vzťahu k predmetného súdneho konaniu zo strany Centra právnej pomoci, Kancelária Trenčín, rozhodnutím zo dňa 12. 05. 2016 sp. zn. 4464/2016-KaTN, priznaný nárok na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci určeným advokátom. Z tohto dôvodu bol žalobca zároveň podľa zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch oslobodený aj od platenia súdneho poplatku za podanie predmetnej žaloby. Rozhodnutie Centra právnej pomoci o priznaní bezplatnej

právnej pomoci žalobcovi nebolo ku dnešnému dňu zrušené, a teda aj dôvody, na základe ktorých došlo k jeho vydaniu (sociálne pomery žalobcu), stále pretrvávajú. Ďalším argumentom v tejto súvislosti je, že z dôvodu platobnej neschopnosti žalobcu ako dlžníka bol na jeho majetok vyhlásený konkurz, a to uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 08. 01. 2018 sp. zn. 40Odk/219/2017, ktorý bol však následne zrušený oznámením správcu konkurznej podstaty o zrušení konkurzu z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu (oznámenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku dňa 17. 07. 2018). Žalobca teda nevlastnil (a nevlastní) žiaden majetok, a to ani majetok malej hodnoty, ktorý by dokázal pokryť náklady spojené s uskutočňovaním konkurzu. V neposlednom rade žalobca uvádza, že sa už niekoľko rokov nachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, kde nemá možnosť získavania plnohodnotného pravidelného príjmu, a teda ani možnosť akéhokoľvek výraznejšieho zlepšenia svojej finančnej situácie. Žalobca je preto presvedčený, že po zvážení všetkých okolností mal súd o trovách konania rozhodnúť v zmysle § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. CSP tak, že z dôvodov hodných osobitného zreteľa na strane žalobcu žalovanému neprizná nárok na náhradu trov konania.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací v zmysle ustanovenia § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

5. V prejednávanej veci sa žalobca žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 22. 05. 2014 domáhal od pôvodných žalovaných v 1. rade (Okresný súd Nitra) a 2. rade (Krajský súd v Nitre) uloženia povinnosti zaplatiť mu každý 500.000 eur. Podaním zo dňa 22. 09. 2015 žalobca navrhol, aby žalovaní v 1. a 2. rade z konania vystúpili a na ich miesto vstúpil žalovaný Slovenská republika, zast. Ministerstvom spravodlivosti SR. Uznesením zo dňa 19. februára 2016 č. k. 8Co/33/2016-61 Krajský súd v Nitre uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 9. novembra 2015 zmenil a pripustil vystúpenie žalovaných z konania a ich zámenu Slovenskou republikou, zast. Ministerstvom spravodlivosti SR. Podaním zo dňa 18. 05. 2016 vzal žalobca žalobu v časti späť. Rozhodnutím Centra právnej pomoci zo dňa 11. 05. 2016 Centrum právnej pomoci, Kancelária Trenčín, priznala žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci žalobcu a určil mu advokátku JUDr. Kristínu Panasiukovú. Uznesením zo dňa 30. júna 2016 č. k. 15C/100/2014-109 súd konanie ohľadne sumy 490.000 eur zastavil. Uznesením zo dňa 10. augusta 2018 č. k. 15C/100/2014-205 súd priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Podaním doručeným súdu dňa 21. 05. 2019 žalobca uviedol, že berie späť celú žalobu a žiada konanie zastaviť. Následne súd prvej inštancie rozhodol tak, že konanie zastavil a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% trov konania, pričom výrok o trovách konania je v dôsledku odvolania žalobcu predmetom preskúmania odvolacím súdom.

6. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

7. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

8. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

9. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

10. V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci. Tá je v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1 CSP doplnená aj zásadou procesného zavinenia. Ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu musel zobrať späť pre správanie žalovaného, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zavinil zastavenie konania. Ak by žalobca žalobu zobral späť bez udania dôvodu alebo bez toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného, a teda nemožno pričítať procesné zavinenie žalovanému, znáša trovy žalovaného žalobca.

11. Len výnimočne nemusí súd úspešnej strane alebo strane, ktorá nezavinila zastavenie konania, priznať náhradu trov konania, resp. neuložiť povinnosť neúspešnej strane nahradiť trovy konania úspešnej strane. Môže tak urobiť podľa § 257 CSP a rozhodnúť tak, že žiadnej z účastníkov nepriznáva náhradu trov konania. Ide však o ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie dopadá na tú stranu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej strane. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať preto z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci a rozhodnutie musí byť aj náležite odôvodnené.

12. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je významným z hľadiska aplikácie § 257 CSP nielen charakter konania alebo charakter procesnej situácie, ale i okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, postoj strán v konaní, pričom je potrebné prihliadať k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán. Je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávnenej strany. Vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán, a to nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu, keď mal v konaní úspech.

13. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu, napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že aj keď súd prvej inštancie správne zhodnotil, že žalobca späťvzatím žaloby bez vecného odôvodnenia procesne zavinil zastavenie konania, a teda v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1 CSP žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania, aplikáciou ustanovenia § 257 CSP sa pri rozhodovaní o trovách konania nezaoberal, pričom odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že ju bolo potrebné použiť, preto uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania podľa § 388 CSP zmenil. Aj keď charakter konania v danej veci pri rozhodovaní o trovách konania odôvodňoval aplikáciu ustanovenia § 256 ods. 1 CSP, odvolací súd mal za to, že vzhľadom k majetkovým, sociálnym, osobným pomerom žalobcu je dôvod na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. Žalobca sa niekoľko rokov nachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, rozhodnutím Centra právnej pomoci zo dňa 11. 05. 2016 mu bol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a bola mu určená advokátka, uznesením zo dňa 10. augusta 2018 (č. I. 205) súd priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov a uznesením zo dňa 08. 01. 2018 č. k. 40OdK/219/2017 bol na majetok žalobcu ako dlžníka vyhlásený konkurz, ktorý bol následne zrušený z dôvodu, že dlžník nie je vlastníkom žiadneho majetku. Za takýchto okolností, napriek tomu, že žalobca zavinil zastavenie konania, odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie v napadnutom výroku je potrebné zmeniť a žalovanému náhradu trov konania nepriznať. Aj v prípade, ak by odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku potvrdil, reálne by k zmene zrejme, vzhľadom k majetkovej situácii žalovaného, nedošlo. Na záver odvolací súd ešte dodáva, že keďže žalobca uvádzal práve aplikáciu ustanovenia § 257 CSP na rozhodnutie o trovách konania, pričom odvolanie žalobcu bolo žalovanému doručené na vyjadrenie, odvolací súd už nepovažoval za potrebné žalovaného opätovne vyzvať na prípadnú aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, keďže žalovaný už mal možnosť k tomuto dôvodu sa vyjadriť vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu, čo však neurobil. Takýmto postupom odvolacieho súdu preto nemohlo dôjsť k prekvapivému rozhodnutiu, pretože z odvolania žalobcu bolo zrejmé, že práve týmto odvolacím dôvodom sa bude odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania zaoberať.

14. Odvolací súd v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol tak, že nakoľko žalobca bol v odvolacom konaní úspešný, priznal mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).